

Luleå tekniska universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Tomas Egeltoft
08-563 088 28
tomas.egeltoft@hsv.se
BESLUT

2010-12-17
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3

Högskoleverket beslutar att inte ge Luleå tekniska universitet tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3.

Ansökan och ärendets hantering

Luleå tekniska universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3. För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: professor emeritus Ingvar Lundberg, Göteborgs universitet (ordförande); docent Mari-Ann Berg, Högskolan i Jönköping (ordförande); universitetsadjunkt Birgit Andersson, Umeå universitet; universitetslektor Pia Bohlin, Konstfack; lärarstuderande Linda Bondeson, Södertörns högskola; docent Göran Bostedt, Mittuniversitetet; lärarstuderande Patrick Böttiger, Örebro universitet; universitetslektor Annette Ewald, Högskolan Kristianstad; professor Kari Fasting, Norges Idrottshögskola; professor Karsten Froberg, Syddanska universitet; lektor Tom Gullberg, Åbo Akademi; professor Sven-Erik Hansén, Åbo Akademi; universitetslektor Maud Ihrskog, Högskolan i Borås; professor Geir Johansen, Musikhögskolan i Norge; docent Marléne Johansson, Åbo Akademi; filosofie doktor Carla Jonsson, Stockholms universitet; professor emeritus Pertti Kansanen, Helsingfors universitet; professor emerita Inger Anne Kvalbein, Högskolan i Oslo; universitetslektor Pernilla Nilsson, Högskolan i Halmstad; professor Sigmund Ongstad, Högskolan i Oslo; forskningsledare Mia Porko-Hudd, Åbo Akademi; universitetslektor Grethe Ravlo, Nationellt centrum för matematik, Trondheim; universitetslektor Eva Riesbeck, Malmö högskola; professor emeritus Helge Strömdahl; universitetslektor Björn Sundmark, Malmö högskola och lärarstuderande Pernilla Åhs, Högskolan Väst.

Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer den 5 oktober 2010 med representanter för högskolan. Bedömarens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen, se bilaga 1.

Bedömarens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt dels en samlad bedömning. Medlemmarna i bedömarens grupp har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömarens samlade bedömning är att Luleå tekniska universitet inte har förutsättningar att ge grundläroutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 med tillfredsställande kvalitet. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att inte ge Luleå tekniska universitet tillstånd att utfärda grundläroexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Tomas Egeltoft i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Eric Lindesjö och Cecilia Nordqvist deltagit.

Lars Haikola

Tomas Egeltoft

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Medlemmarna i bedömarens grupp

Bedömargruppens yttrande

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Vi bedömer att antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning. Många lärare gör en liten insats inom utbildningen, vilket kan medföra svårigheter med kontinuiteten i utbildningen. Lärosätet i sin helhet har god vetenskaplig kompetens inom ett flertal för lärarutbildning viktiga områden. Lärarna har god förankring i flera forskningsområden med relevans för den utbildning de är engagerade i. En majoritet av de undervisande lärarna har minst lektorskompetens. Vi bedömer att den vetenskapliga kompetensen är godtagbar. Lärosätet redovisar att en flerårig förstärkning av den ämnesdidaktiska kompetensen har skett i engelska, matematik och svenska, men vetenskapligt grundad ämnesdidaktisk kompetens saknas, inte minst när det gäller den tidiga läs- och skrivinläringen. Avseende den vetenskapligt grundade litteraturredaktiken för tidiga åldrar är fortsatt kompetensförstärkning angelägen. Speciell styrka finns dock i matematikens och naturvetenskapens didaktik. Endast en bråkdel av lärarna anges vara inriktade mot yngre barns lärande. Vi menar att förskoleklassperspektivet saknas i ansökan och kursplaner, och att den ämnesdidaktiska kompetensen inte är tillräcklig. Balansen mellan vetenskaplig kompetens och lärare med professionserfarenhet är inte godtagbar. Den pedagogiska och allmändidaktiska lärarkompetensen och den forskning lärosätet uppvisar är god inom det utbildningsvetenskapliga området. Vi bedömer kompetensen att undervisa i den utbildningsvetenskapliga kärnan som acceptabel. Kompetens för praktiska och estetiska ämnen är snäv men den musikaliska kompetensen är mycket väl tillgodosedd. Vi menar att lärarna inte har tillräckligt bred kompetens att undervisa om och i praktiska och estetiska lärprocesser. Vi bedömer att lärarna har reell möjlighet till kompetensutveckling.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärreresurs inte är tillfredsställande.

Utbildningsmiljö

Forskning betonas, men vi tvekar om hur forskningsbaserad undervisningen är. I undervisningen möter studenterna dock doktorander och lärare som bedriver forskning, och vi bedömer därför utbildningsmiljön som tillräckligt forskande. Studenterna ges möjlighet till ett kritiskt, kreativt/reflekterande förhållningssätt.

Vi bedömer organisationen av den verksamhetsförlagda utbildningen och lärosätets samarbete med fältet som bra.

Det finns samarbete både inom och utom lärosätet. Teknikens hus och gemensamma kurser med de pedagoger som arbetar där nämns. Fortbildningen för lärare är lokalt förankrad. Det internationella samarbetet är gott.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

En tabell, som vid intervjun angavs vara utkast till utbildningsplan, visar parallellläsning av kurser på halvfart, men utbildningsplan saknas. Kursplanerna är med något enstaka undantag bristfälliga främst inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och den verksamhetsförlagda utbildningen, där de är otydliga vad gäller kraven på ämnesanknytning. Kursplanerna är i och för sig tydligt skrivna och med innehåll och lärandemål som kan relateras till examensordningen. Vi finner inte kursplanerna godtagbara.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument inte är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur, examination

Undervisningsformer och examinationsformer är bara översiktligt redovisade och examinationsformerna säkrar inte på ett tillfredsställande sätt individuell bedömning. Kurslitteraturens vetenskapliga förankring är i centrala kurser och kursmoment relativt svag och domineras av svenskspråkig sekundär litteratur vilket sammantaget gör att ansökan i dessa delar ger ett intryck av ganska låg ambitionsnivå. Kurslitteratur saknas inom praktiska och estetiska lärprocesser. Undervisnings- och examinationsformer samt kurslitteratur är otillräckligt beskrivna. I flera fall är det problematiskt att på basen av kursplanen skönja en genomtänkt modell för ämnesdidaktiska inslag. Kursplanerna betonar i allmänhet ämnesteorier. Det är oklart på basis av ansökan hur den vetenskapliga progressionen klaras av fram till examensarbetet. Kursen kring forskningsmetodik kommer in tidigt i utbildningen, men under intervjun förklarades att den vetenskapliga progressionen fortsätter under de följande terminerna; men kursplanerna övertygar inte i det avseendet. Urvalet av kurslitteratur och de redovisade undervisnings- och examinationsformerna tydliggör inte vare sig i sin helhet eller i enskilda delar en genomarbetad progression.

Det är inte tydligt för oss vilket lärosätets ansvar för examinationen av den verksamhetsförlagda utbildningen är eller hur man ska förverkliga ett sådant ansvar. Kriterier för bedömning har inte redovisats. Framför allt saknas en tydligt framskriven progressionsplan som visar hur kraven på examination av den verksamhetsförlagda utbildningen på avancerad nivå ska kvalitetssäkras. Examinationen av den verksamhetsförlagda utbildningen är inte tillfredsställande.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination inte är tillfredsställande.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Dokumenterade krav på olika typer av examination finns ännu inte. Vi bedömer att lärosätet inte har visat att det finns organiserade och systematiska säkringssystem för utbildningen som kommer att ge studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen inte är tillfredsställande.

Samlad bedömning

På grund av bland annat att aspekten lärarresurs inte är tillfredsställande är vår samlade bedömning att Luleå tekniska universitet inte har förutsättningar att ge grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 med tillfredsställande kvalitet. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan.

Bilaga I: kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstill- ståndsprovning för de nya lärarexamina

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

- Antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning,
- lärarna har vetenskaplig och ämnesdidaktisk kompetens för undervisning och handledning inom utbildningen,
- lärarresursen består både av vetenskapligt meriterade lärare samt lärare som besitter beprövad professionserfarenhet i en välavvägd proportion,
- lärarna har kompetens att erbjuda den utbildningsvetenskapliga kärnan med de krav på innehåll som anges i examensordningen för respektive lärarexamen (skolväsendets historia och organisation, värdegrund, läroplansteori och didaktik, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utveckling, lärande och specialpedagogik, sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, uppföljning och analys av lärande, bedömning och betygsättning, utvärdering och utvecklingsarbete)
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om och i praktiska och estetiska lärprocesser (förskolläraryrket samt grundlärarexamen),
- lärarna har kompetens att erbjuda undervisning om vuxnas lärande (ämnes- och yrkeslärarexamen),
- lärarna ges reella möjligheter till kompetensutveckling och egen forskning.

Utbildningsmiljö

- Utbildningen ges i en forskande miljö,
- utbildningen kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt och kreativt/reflekterande förhållningssätt,
- miljön inbegriper en fungerande organisation som säkerställer att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne/ämnesområde,
- nationellt och internationellt samarbete bedrivs i syfte att berika utbildningsmiljön.

Infrastruktur

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Studenterna har god tillgång till litteratur/annat lärandematerial, informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

- Utbildningsplanen för respektive examen innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen och anger en tydlig struktur för respektive program, inriktning samt ämne/ämnnesområde,
- kursplanerna innehåller mål/förväntade studieresultat som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Undervisning, kurslitteratur och examination

- Undervisningsformerna, vald kurslitteratur/annat lärandematerial och examinationsformerna säkrar forskningsanknytning och progression,
- examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs i samarbete med utbildade handledare vid de medverkande skolorna.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

- Krav finns klart dokumenterade, exempelvis i form av betygskriterier, och framgår av instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination,
- lärosätet kan visa att utbildningen kommer att ge studenterna goda förutsättningar att nå målen.

Säkring av utbildningens kvalitet

(gäller de lärosäten som inte tidigare bedrivit lärarutbildning)

- Det finns ett kvalitetssäkringssystem som garanterar utbildningens framtida kvalitet.